

VII. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

Гладкий О. В., д.г.н., проф., акад. НАТ РФ та АН Вищої освіти України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ГЕНДЕРНОЇ ГЕОГРАФІЇ В ПРАЦЯХ Н. І. МЕЗЕЦЕВОЇ ТА О. О. КРИВЕЦЬ

Мезенцева Н. І. Гендер і географія в Україні: Монографія / Наталія Мезенцева, Ольга Кривець. – К.: Ніка-Центр, 2013. - 194 с.

Наприкінці 2013 року у видавництві Ніка-Центр під егідою Київського відділу Українського географічного товариства та Київського національного університету імені Тараса Шевченка вийшла в світ фундаментальна монографія к.г.н., доц. Наталії Іванівни Мезенцевої та к.г.н., м.н.с. Ольги Олександрівни Кривець, що присвячена актуальним проблемам гендерних суспільно-географічних досліджень в Україні.

У монографії викладено теоретичні та методичні основи географічного дослідження гендерних співвідношень та гендерної ідентифікації, здійснено глибокий змістовний огляд зарубіжних досліджень з гендерної географії. На високому науковому рівні проаналізовано особливості та регіональні відмінності гендерних співвідношень в політичній сфері та в державному управлінні, на ринку праці стосовно зайнятості, безробіття, оплати праці, можливостей кар'єрного зростання, в науково-освітній сфері та соціально-демографічних процесах стосовно тривалості життя, рівня смертності, поширення соціальних негараздів, насильства по відношенню до жінок. Для типізації регіонів України за індикаторами гендерних співвідношень авторами застосовано потужний логіко-математичний апарат дослідження, численні ілюстрації, картосхеми тощо. Для виявлення регіональних відмін сприйняття гендерних ролей в суспільстві було проведене комплексне соціологічне опитування молоді методом семантичного диференціалу. На основі застосування сучасних теоретико-методичних концепцій, авторами обґрунтовано напрями удосконалення гендерної політики.

Автори стверджують, що вирішення гендерних проблем українського суспільства актуалізує дослідження представників різних наук, у тому числі і суспільної географії. Аналіз зарубіжних публікацій з гендерної географії, міжнародних документів щодо забезпечення гендерної рівності в суспільстві підтверджують необхідність суспільно-географічних досліджень, спрямованих на виявлення гендерних диспропорцій на ринку праці, в державному управлінні, в демографічній сфері, поширенні соціальних негараздів, аналізі причин, що їх зумовлюють, з метою підвищення гендерної культури в суспільстві.

Автори розглядають гендер як соціальну стать людини, соціально-рольовий її статус і поведінку, які визначають соціальні можливості чоловіків і жінок у доступі до владних політичних та управлінських структур, в професійній діяльності, освіті та сімейні ролі. Відповідно, гендерна географія як складова соціальної географії, на думку Н. Мезенцевої та О. Кривець, повинна вивчати територіальні відміни гендерних співвідношень в суспільно-географічних процесах та гендерну ідентифікацію в регіональному соціумі.

В рецензованій монографії автори дійшли висновку, що гендерну ситуацію в Україні характеризує цілий ряд закономірностей: гендерні диспропорції зростають відповідно до підвищення рівня державного чи господарського управління; гендерні відміни зростають з підвищенням освітньо-кваліфікаційного рівня; гендерний розрив зростає із підвищенням рівня соціально-економічного розвитку території та рівня життя населення.

Н. І. Мезенцева та О. О. Кривець стверджують, що територіальний прояв гендерних співвідношень в суспільно-географічних процесах обумовлений рядом чинників: державною стратегією гендерної політики; законодавчим та інституціональним забезпеченням гендерної політики; рівнем соціально-економічного розвитку території та якістю життя населення; рівнем урбанізації території; спеціалізацією господарства; способом життя та ментальністю населення; поширеними гендерними стереотипами в суспільстві. Досягнення вищого рівня гендерної культури в українському суспільстві пов'язане із забезпеченням рівного доступу чоловіків та жінок до владних і політичних інституцій, зниженням негативного впливу соціально-економічних чинників на стан здоров'я, рівень смертності та тривалість життя, зниженням гостроти проблеми дискримінації чоловіків і жінок на ринку праці.

Дана монографія буде цікавою для широкого загалу фахівців з проблем державного управління, географів, соціологів, психологів, демографів, істориків, викладачів, аспірантів, студентів та наукових працівників.